

شرایط کلان اقتصادی و اجتماعی کشور، فقر اقتصادی، بیکاری فارغ التحصیلان، کاهش انگیزه تحصیلی در میان دانش آموزان، افت سرمایه فرهنگی خانواده ها و آسیب های ناشی از فضای مجازی و مسائل اجتماعی از عواملی هستند که در افت تحصیلی تأثیرگذارند.

با انبوهی از فارغ التحصیلان کم سواد و بیکار مواجه ایم؛

علیرضا کاظمی وزیر آموزش و پرورش در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به سوال محمدرضا صباغیان نماینده بافق و مهریز مبنی بر اینکه «چرا وضعیت علمی دانش آموزان کشور با افت شدید روبرو است؟»، پاسخ داد.

به گزارش اسپادانا خبر، او گفت:

موضوع افت تحصیلی چالش مزمن نظام تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران در تمام ادوار و دغدغه تمام وزرا و نمایندگان مجلس بوده است.

کاظمی با بیان اینکه افت و رشد کیفیت آموزش در مدارس تابع سیاست ها و برنامه های کلان و شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است گفت:

رشد علمی دانش آموزان در چند منظر قابل بررسی است. ظهور و بروز استعداد های برتر دانش آموزی معمولا با شرکت در المپیادهای علمی و کسب رتبه های برتر قابل ارزیابی است. آمارها حکایت از آن دارد که حضور دانش آموزان جمهوری اسلامی ایران در عرصه های بین المللی از رشد قابل توجهی برخوردار بوده است. همچنین، تعداد مدال های کسب شده در سال ۲۰۲۳ میلادی ۳۲ مدال بوده و در سال ۲۰۲۵ با کسب ۱۱ مدال طلا، ۱۹ مدال نقره و ۱۰ مدال برنز، در مجموع ۴۰ مدال به دست آمده است که نسبت به سال گذشته ۴ مدال افزایش داشته و با صعودی ۲۰ پله ای، در جایگاه بسیار قابل توجهی قرار گرفته ایم؛ در چند روز گذشته و در آغاز سال تحصیلی، مقام معظم رهبری در سخنانی از این موفقیت ها تمجید کردند. اگر در حوزه آموزش عمومی میانگین نمرات آزمون های نهایی یا کل یک دوره تحصیلی را براساس جدول ۲۰ برنامه هفتم توسعه مدنظر داشته باشیم، آمارها نشان می دهد که میانگین نمرات نهایی پایه دوازدهم نظری در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ حدود ۵۸ درصد افزایش داشته است. میانگین نهایی نمرات پایه یازدهم نظری در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳ حدود ۶/۰ درصد افزایش داشته است. معدل دوره دوم متوسطه نظری براساس تکلیف جدول ۲۰ ماده ۷۸ قانون برنامه هفتم توسعه، از ۱۴/۷۵ در سال ۱۴۰۳ به ۱۵/۳۲ در سال ۱۴۰۴ رسیده که نشان دهنده ۵۷/۰ درصد ارتقا است. عملکرد دانش آموزان در امتحانات نهایی پایه دوازدهم به دلایل متعددی از جمله تعطیلی های ناخواسته ناشی از ناترازی های انرژی و آلودگی هوا تحت تأثیر قرار گرفته و باعث افت تحصیلی به میزان ۴۳/۰ درصد در سال ۱۴۰۴ شده است.

وزیر آموزش و پرورش درباره دلایل افت تحصیلی دانش آموزان گفت:

افت تحصیلی فرآیندی زمان بر است و نمی توان انتظار داشت تنها در یک سال تغییرات قابل ملاحظه ای در آن ایجاد شود؛ ریشه های این پدیده را می توان در چهار لایه مورد بررسی قرار داد.

وی اولین ریشه را در عوامل ساختاری و سیاست‌گذاری‌های کلان کشور دانست و توضیح داد:

یکی از مهم‌ترین دلایل افت تحصیلی، شکاف میان برنامه درسی با نیازهای زمانه است. برنامه درسی کنونی مبتنی بر محفوظات بوده و از نیازهای واقعی بازار کار و مهارت‌های زندگی در قرن ۲۱ فاصله دارد. این امر موجب کاهش انگیزه درونی دانش‌آموزان می‌شود. از سوی دیگر حجم بالای کتاب‌های درسی، فشار زمانی، تمرکز بیش از حد بر ارزیابی‌های کمی و سایه سنگین کنکور در دوره دوم متوسطه، پوشش کم تربیت و آموزش دوران کودکی و پیش‌دبستانی باعث می‌شود زیربنای علمی دانش‌آموزان از همان ابتدا ضعیف شکل گیرد. تقریباً در بسیاری از مناطق محروم، حاشیه‌ای و کم‌برخوردار، هنوز پوشش پیش‌دبستانی وجود ندارد. در کنار این موارد، تعطیلی ۲۴ روزه مدارس در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ یعنی معادل یک ماه کامل به دلیل آلودگی هوا و ناترازی انرژی که خارج از اختیارات وزارت آموزش و پرورش بوده، بر کیفیت آموزش تأثیر گذاشته است. همچنین، برگزاری آزمون سراسری در دو نوبت که نوبت اول آن در اردیبهشت‌ماه برگزار شد، باعث شد دانش‌آموزان پایه دوازدهم تمرکز کافی بر مفاهیم کتاب‌های درسی نداشته باشند.

کاظمی دومین مولفه را عوامل آموزشی و مدرسه‌ای بیان کرد و گفت:

این بخش بیشترین نقش تعیین‌کننده را در افت تحصیلی دارد. فقر امکانات و تجهیزات در بسیاری از مدارس به‌ویژه در مناطق حاشیه‌ای و محروم را داریم که از آزمایشگاه، کارگاه، کتابخانه‌های غنی و فناوری‌های روز بی‌بهره هستند.

وی ادامه داد:

تراکم بالای دانش‌آموزان در کلاس‌های درس، روش‌های تدریس منسوخ، ضعف در جذب و نگهداری معلمان با انگیزه و کمبود منابع مالی و انسانی نیز از دیگر عوامل اند. در ۱۰ سال گذشته تقریباً بودجه آموزش و پرورش ثابت بوده سهم آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی تنها ۲.۹۳ درصد بوده در حالی که میانگین جهانی بین ۴ تا ۵ درصد است.

وزیر آموزش و پرورش گفت:

از سال ۱۳۸۸ تاکنون بیش از ۲۰۰ هزار نفر از طریق روش‌های مختلف خارج از آزمون استخدامی یا دانشگاه فرهنگیان وارد بدنه آموزش و پرورش شده‌اند.

کاظمی مولفه دیگر را عوامل فردی و روان‌شناختی عنوان و اظهار کرد:

بخشی از افت تحصیلی به مسائل فردی و روان‌شناختی دانش‌آموزان بازمی‌گردد؛ از جمله بحران هویت و آینده‌نگری، مشکلات سلامت روان و ضعف در مهارت‌های فراشناختی. شرایط کلان اقتصادی و اجتماعی کشور، فقر اقتصادی، بیکاری فارغ‌التحصیلان، کاهش انگیزه تحصیلی در میان دانش‌آموزان، افت سرمایه فرهنگی خانواده‌ها و آسیب‌های ناشی از فضای مجازی و مسائل اجتماعی از جمله عواملی هستند که در افت تحصیلی تأثیرگذارند.

کاظمی با تشریح برنامه‌های آموزش و پرورش برای ارتقای کیفیت آموزشی، گفت:

موضوع کیفیت یک فرآیند است که در طول سال‌ها رقم می‌خورد نه در مدت کوتاه یک سال یا چند ماه که فردی مسئولیت وزارت را برعهده دارد.

وی با بیان اینکه برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت برای ارتقای کیفیت صورت گرفته است، گفت:

در نگاه بلندمدت، مهم‌ترین و محوری‌ترین برنامه وزرات آموزش و پرورش، تحول در برنامه درسی است. برآورد ما نشان می‌دهد که این تحول حداقل ۷ سال طول می‌کشد تا محتوای کتاب‌های درسی و برنامه‌های آموزشی به‌صورت پایه به پایه تغییر کند. در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴، توانسته‌ایم برنامه درسی و کتاب‌های پایه اول ابتدایی را تدوین کرده و به‌صورت آزمایشی در ۸ مدرسه کشور اجرا کنیم. این طرح طی سه سال آینده در تمام مدارس کشور اجرا خواهد شد.

وی موضوع دوم را اصلاح ساختار نظام آموزشی کشور بیان کرد و افزود:

تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت نیازمند حمایت همه‌جانبه به‌ویژه از سوی نمایندگان مجلس است. ساختار غلط فعلی موجب شده امروز با انبوهی از فارغ‌التحصیلان بیمار کم‌سواد مواجه باشیم. از این رو، نیازمند ساختاری یکپارچه و استعدادیاب متناسب با نیازهای جامعه هستیم.

وی در تشریح اقدامات کوتاه‌مدت وزارت آموزش و پرورش گفت:

آموزش و پرورش امروز اولویت اول دولت جمهوری اسلامی ایران است. اقدامات ما در دو محور دنبال می‌شود؛ اولین محور توسعه عدالت آموزشی و محرومیت‌زدایی از فضاهای آموزشی است. در این زمینه بیش از ۷۷۰۰ پروژه در دستور کار قرار گرفته و ۲۴۰۰ پروژه در طول یک سال گذشته آماده افتتاح شده است. همچنین، استانداردسازی تجهیزات مدارس در دستور کار قرار دارد.

کاظمی با اشاره به مولفه ارتقای کیفیت آموزشی، گفت:

دو عنصر کلیدی در این بخش، معلمان و مدیران مدارس هستند. ما برای اولین بار آموزش و توانمندسازی معلمان را علاوه بر حوزه‌های تخصصی، در حوزه توانمندسازی عمومی یعنی توانمندسازی معلمی و آشنایی با روش‌های نوین و فعال تدریس را در دستور قرار داده تاکنون بیش از ۸۰ درصد معلمان تحت آموزش قرار گرفته‌اند. همچنین، طرح آموزش معلمان با بهره‌گیری از هوش مصنوعی برای بیش از ۲ میلیون دانش‌آموز و یک میلیون معلم در تابستان اجرا شده است. تمام معلمان کشور در یک شبکه اجتماعی یادگیری به هم متصل شده‌اند تا فرایند یادگیری از «هم‌آموزی» به «باهم‌آموزی» و «تجربه‌گردانی» تبدیل شود که از محورهای مهم ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت است. امروز استانداردهای فضاهای آموزشی و مدارس کشور با فناوری‌های جدید نیز در دستور کار وزارت آموزش و پرورش است. سامانه مربوط به این حوزه طراحی و آماده‌سازی شده و بنا داریم با بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی، بنگاه‌های اقتصادی و مسئولیت‌های اجتماعی، این طرح را اجرایی کنیم.

منبع | ایسنا

برچسب‌ها: [آموزش و پرورش](#) [1]

[فرهنگ](#) [2]

[فقر](#) [3]